

V podprogramu A uspěly dva návrhy výzkumných center vzešlé z ÚP. Jde o *Výzkumné centrum pro optiku* řešitele prof. J. Peřiny,

Dokončení na str. 5

Křest Olomouckých listů

V pondělí 29. 5. byla na Pedagogické fakultě UP slavnostně pokřtěna nová publikace Nakladatelství Olomouc nazvaná *Olomoucké listy (Olmützer Blätter)* – Výběr z článků, jejímiž editory jsou prof. F. Mezihrádák, dr. M. Hořínek (oba z Katedry občanské výchovy PdF UP) a ing. K. Princová. Knižka obsahuje články vztahující se k dějinám Olomouce, jež byly otištěny v těchto novinách v devadesátých letech 20. století (např. *Sv. Pavlína, patronka Olomouce; Osm let švédské vlády v Olomouci; Dějiny Klášterního Hradiska; Olomoučtí měšťtí písaři ve středověku* at.) a vyšla ve spolupráci

Dokončení na str. 5

Celostátní konference Širokopásmové sítě a jejich aplikace

Informační centrum – Centrum výpočetní techniky UP ve spolupráci s provozovatelem akademické datové sítě TEN 155 CZ společnosti CESNET, z. s. p. o., uspořádaly ve dnech 30. – 31. 5. 2000 celostátní konferenci s mezinárodní účastí zaměřenou na problematiku širo-

Některé zúčastněné firmy doplnily přednášky svých špičkových odborníků i formou stánků, na kterých vystavovaly nejnovější

Dokončení na str. 5

XVIII. Den klinické pediatrie

Ve dnech 26. – 27. 5. uspořádala Dětská klinika FN a LF UP v Olomouci tradiční setkání dětských lékařů z celé České republiky. XVIII. Dne klinické pediatrie se zúčastnili zástupci slovenské pediatrie z dětských klinik v Bratislavě, Košicích a Martině, všech univerzitních dětských klinik v ČR, dětských oddělení nemocnic a praktických dětských lékařů. V nově adaptovaných prostorách Slovanského domu v Olomouci našlo příjemné prostředí pro jednání celkem 295 přihlášených účastníků a 18 farmaceutických firem, které tuto akci celorepublikového významu podpořily a prezentovaly na ní nové léčebné a diagnostické přípravky. XVIII. Den klinické pediatrie se

s Krajským sdružením Heimatverband Olmütz und Mittelmähren díky podpoře Česko-německého fondu budoucnosti.

V úvodu setkání promluví dr. M. Hořínek, prof. F. Mezihořák (na snímku první zprava) a H. Prochazka (třetí zleva), představitel Krajského sdružení v Nördlingenu. Role kmotřů se za českou stranu ujali ing. K. Princová (druhá zleva) a olomoucký primátor ing. M. Tesařík (druhý zprava), za stranu německou prof. F. Nather a L. Blaha (na snímku první zleva), aby za pomoci lipových a dubových ratolestí „dítko“ symbolicky skropili vodou z řeky Moravy.

-raf-, foto -tj-

Z obsahu:

Jarní celostátní setkání PAU v Olomouci	4
Olomouc očima archeologa	6
Z galerie olomoucké univerzity VII ..	8
O zdraví našeho zdravotnictví	8
Mezi námi vzdělanci	9
Dopisy na rozloučenou	9

Zprávy, informace, oznámení

Děkan Pedagogické fakulty Univerzity Palackého vypisuje

výběrové řízení

na obsazení míst:

lektor pro obor

– anglický jazyk – praktická jazyková cvičení;

– německý jazyk – praktická cvičení a fonetika;

– hudebně výchovné disciplíny;

asistent pro obor

– politologie a religionistika;

– technická výchova (disciplíny strojírenského charakteru);

odborný asistent nebo docent pro obor

– školní didaktika;

– logopedie, surdopedie a specifické poruchy učení;

– základy speciální pedagogiky, logopedie a etopedie;

– základy práva a právní výchovy;

– sociální práce;

– česká literatura a literární teorie;

– modelování a sochařství.

Požadavky: VŠ vzdělání v příslušném oboru, odborná nebo učitelská praxe, publikační činnost.

Příhlášku do výběrového řízení s dokladem o vzdělání, přehledem praxe, publikační činnosti a stručným životopisem zasílejte na osobní oddělení PdF UP, Žižkovo nám. 5, Olomouc do třiceti dnů po uveřejnění v tisku.

Současně děkan PdF UP oznamuje, že na přelomu června a července tohoto roku se bude konat

přijímací řízení

ke studiu doktorského studijního programu, a to v akreditovaných studijních oborech:

1512V antropologie;

7501V pedagogika (ve specializaci pedagogika, pedagogika se zaměřením na český jazyk a literaturu, pedagogika se zaměřením na matematiku, pedagogika se zaměřením na technickou výchovu);

7501V teorie hudební výchovy;

7506V speciální pedagogika.

Příhlášky je možné vyzvednout na odd. vědeckovýzkumné a umělecké činnosti a zahraničních styků PdF UP, Žižkovo nám. 5, 771 40 Olomouc. Odevzdávají se opět na tomto oddělení, a to nejpozději do 20. 6. 2000. Uchazeči k přihlášce kromě předepsaných dokladů předkládají teze zamýšlené disertační práce.

Doc. J. Šteigl, CSc.,
děkan PdF UP

Jen několik řádků

Co, jak, kdo a dokdy?

Univerzity uskutečňují své cíle pomocí činů, ne plánů. Struktura a plánování jsou vedlejší, pokud nejsou propojeny s akcí. Univerzita Palackého nechybějí nápady. Ty je ale třeba spojit s realitou, efektivně je řešit a zajistit zpětnou vazbu. Existující strategické plány neobsahují žádné konkrétní postupy ohledně všeobecně známých problémů, např. financování, stárnutí akademických pracovníků, efektivního řízení, zvyšující se konkurence ve výzkumu, formální komunikace (Zpráva evaluační komise CRE, § 12, září 1999).

Podarilo se již něco změnit? Existují alespoň varianty konkrétních postupů?

M. Hejtmánek

Usnesení České konference rektorů

Česká konference rektorů (ČKR) přijala na svém 48. zasedání, konaném ve dnech 25. – 26. 5. 2000 v Opavě, následující usnesení:

1. ČKR pokládá za rozhodující neprodlené zahájení procesu restrukturalizace vysokoškolského systému v ČR v duchu Boloňské deklarace. Vývoj tímto směrem, včetně spojitého přechodu ze současného systému studia na vícestupňový model terciárního vzdělávání, pokládá ČKR za nezbytný z hlediska další konkurenceschopnosti ČR.

2. ČKR považuje rozvoj kvalitního bakalářského studia pokrývajícího rozpětí od studia připravujícího k návažným magisterským pro-

gramům až po studium profesně profilované za jednu z priorit vysokých škol v ČR.

3. ČKR vyjadřuje odhodlání vysokých škol zvyšovat podíl vysokoškolsky vzdělané populace a snižovat velký vzdělanostní deficit, který v této oblasti ČR má. Za nutnou podmínku výraznějšího nárůstu počtu posluchačů však považuje promítnutí vládních programových priorit vzdělávání, výzkumu, přičlenění k EU i rozvoje regionů do alespoň dvacetiprocítního zvýšení státních dotací rozpočtu roku 2001 na vzdělávací činnost na vysokých školách.

4. ČKR vítá zřejmou snahu vlády dodržet při přípravě státního rozpočtu na rok 2001 navýšení rozpočtu výzkumu a vývoje na deklarovaných 0,65 % HDP. ČKR upozorňuje na potřebu posílení rozpočtu vysokých škol v oblasti doktorského studia, zejména s ohledem na výraznější podporu mezinárodní mobility, dalšího zvyšování efektivnosti i zmenšování přetrvávající diskriminace financování výzkumu a vývoje na vysokých školách.

5. ČKR se seznámila s činností Slezské univerzity a oceňuje její přínos k rozvoji regionu.

-red-

Děkan Fakulty tělesné kultury UP

vypisuje výběrové řízení

na obsazení funkce vedoucího Katedry funkční antropologie a fyziologie (splnění podmínek podle zák. č. 451/1991 Sb.);

na obsazení volných míst profesorů, docentů, odborných asistentů, asistentů a lektorů v oborech:

– rekreatologie se zaměřením na bankovníctví ve sportu a rekreaci, úvazek 0,5 (praxe 10 let v oboru);

– rekreatologie se zaměřením na OUTDOOR aktivitu, úvazek 0,5 (akreditace v oblasti OUTDOOR aktivit);

– anglický jazyk – 1 místo lektora (nejlépe rodilý mluvčí).

Kvalifikační předpoklady: u profesorů a docentů jmenování v příslušném oboru, VŠ vzdělání v příslušném oboru, praxe a publikační činnost, znalost AJ, praxe na PC, morální a občanská bezúhonnost.

Nástup 1. 9. 2000, nebo na základě dohody.

Dále děkan FTK UP vypisuje výběrové řízení na obsazení místa tajemníka fakulty

Požadavky: VŠ vzdělání ekonomického nebo právního zaměření, předpoklady pro řídicí práci v oblasti ekonomiky, organizační schopnosti, orientace v oblasti pracovně právních vztahů, nejméně 5 let praxe v uvedené oblasti, praxe na PC, alespoň pasivní znalost AJ, morální a občanská bezúhonnost.

Nástup 1. 8. 2000, nebo na základě dohody.

Příhlášky doložené životopisem, osobním dotazníkem, doklady o vzdělání, přehledem odborné praxe, seznamem publikační činnosti (týká se jen pedagogických pracovníků) přijímá do čtyř týdnů od zveřejnění v tisku osobní oddělení FTK UP, tř. Míru 115, 771 11 Olomouc.

-tes-

Kurz vysokohorské turistiky

Akademik centrum FTK UP pořádá kurz vysokohorské turistiky pro studenty UP. Termín: 28. 6. – 4. 7. 2000

Cena: 1 400 Kč (hrazeny náklady na cestovné a kempovné)

Odjezd: dne 27. 6. 2000 od Sportovní haly UP

Návrat: 4. 7. 2000 kolem 15.00 hod.

Stravování: ve vlastní režii

Příhlášky přijímá sekretariát Akademik centra FTK UP v Olomouci-Neředíně, tř. Míru 115 (3. podlaží nové budovy, dveře č. 329 – Z. Vodrážková).

RNDr. H. Kostihová,
vedoucí kurzu

Letní hrátky

FTK UP – Akademik centrum pořádá Letní hrátky rodičů s dětmi.

Kdy: I. turnus: 22. 7. – 29. 7. 2000

II. turnus: 29. 7. – 5. 8. 2000

Místo: penzion Oskava (dvoulůžkové pokoje s přistýlkami, vlastní sprchový kout + WC)

Program: netradiční – pod vedením studentů FTK UP, aktivní pohyb, výtvarné aktivity, večerní program pro dospělé, zájemci se mohou zúčastnit výjezdu na koně, možnost pronájmu tenisových kurtů aj.

Cena: rodič 2 750 Kč

dítě od 4 do 6 let 2 400 Kč

dítě do 10 let 2 470 Kč

(celodenní strava, ubytování, materiál, odměny pro děti, program)

Informace a přihlášky: Mgr. H. Vyroubalová, tel. 068 / 563 64 52, 54 23 091, e-mail vyroubal@ftknu.upol.cz.

-ac-

Školení pro zaměstnance UP

CVT UP pořádá v termínu 12. – 30. 6. 2000 a dále 4. – 15. 9. 2000 letní cyklus školení výpočetní techniky pro zaměstnance UP. Školení se budou konat v uvedené dny na počítačové učebně I (CVT UP – Biskupské nám. 1, vždy od 8.00 do 11.30 hod.). Zájemce o tato školení upozorňujeme, že podrobnější informace najdete na internetu (domovská stránka CVT UP – <http://www.cvt.upol.cz>) nebo na telefonním čísle 563 1890 (dr. Švrček, e-mail: svrcek@risc.upol.cz).

Přestože uzávěrka přihlášek na červnová školení (MS WINDOWS 95/98, MS WORD, MS EXCEL, Internet, Pmail a MS PowerPoint) byla již v květnu, je ještě možno se na některé typy školení přihlásit dodatečně. Pro zářijový cyklus školení budou temata upřesněna (podle zájmu) v průběhu měsíce června a najdete je na výše uvedené internetové adrese CVT UP.

RNDr. J. Švrček, CSc., CVT UP

Zprávy, informace, oznámení**Usnesení Akademické obce CMTF UP**

Shromáždění Akademické obce (AO) CMTF UP Olomouc, které se sešlo dne 18. 5. v souvislosti se schválením Rozdělení NIV dotace a Souhrnného rozpočtu UP na rok 2000, přijalo usnesení adresované Akademickému senátu UP, vedení univerzity, Správní radě UP, Akademické obci UP a široké veřejnosti. V tomto usnesení Akademická obec CMTF UP

- vyjadřuje zásadní protest proti snížení základní dotace veřejným vysokým školám v roce 2000, které je příčinou vážného ohrožení zákonem garantovaného uskutečnění akreditovaných studijních programů a s nimi spojenou tvůrčí činností a rozvoj vysokých škol;
- solidarizuje se všemi organizačními jednotkami UP (i ostatními VŠ), které tvrdostí při dělení základní dotace v letošním roce přivedla na samou hranici důstojné existence, a žádá vedení UP, aby připravilo aktivní mediální strategii dotýkající se negativních dopadů schváleného rozpočtu na rok 2000;
- konstatuje s lítostí neochotu akademických orgánů UP vážně vzít do úvahy a diskutovat doporučení EK AS UP ze dne 9. 5. 2000;
- ohrazuje se proti nekorektním a urážlivým výrokům vůči CMTF při jednání AS UP 10. 5. 2000 a považuje je za nepravdivé;
- požaduje vypracování transparentních kritérií vyjadřujících objektivněji přerozdělování základní dotace MŠMT;
- žádá konkretizaci ústního příslibu vedení UP při jednání AS UP 10. 5. 2000 o navýšení rozpočtu CMTF UP z rezervy UP;

– žádá AS a vedení CMTF vypracovat rozvahu financování jednotlivých složek IC fakultou a zvážit strategii fakulty vzhledem k únosnosti spolufinancování;

– obrací se na Správní radu UP s žádostí o posouzení metodiky a stavu dělení základní dotace, tvorby Souhrnného rozpočtu a mechanismu kontroly racionálního využívání prostředků vzhledem k základnímu poslání univerzity.

-red-

Úspěch pracovníků Lékařské fakulty UP

Právě jsme se dozvěděli o úspěchu pěti pracovníků LF UP (M. Petřek, J. Drábek, V. Koleček, J. Zlámal, E. Weigl), kteří ve spolupráci se dvěma zahraničními pracovníky publikovali práci v renomovaném časopisu v USA (*Am. J. Respir. Crit. Care Med.* 162, 1–4, 2000, IF 4, 7). Práce pojednává o polymorfismu genu pro receptory chemokinu u českých pacientů s plicní sarkoidózou. Část práce byla prezentována v listopadu 1999 na kongresu Světové asociace pro sarkoidózu a jiná granulomatózní onemocnění v japonském Kumamoto. Jde o výsledky výzkumu podporovaného grantem MŠMT ČR a dvěma granty zahraničními.

-mh-

Události**„Z osudů polarografie od jejího vzniku po třetí tisíciletí“**

Takový byl název přednášky pořádané dne 10. 5. 2000 olomouckou pobočkou České společnosti chemické a Katedrou analytické chemie Přírodovědecké fakulty UP. Důvodů, proč bylo zvoleno téma z oblasti polarografických, přesněji voltametrických metod analýzy anorganických a organických látek, bylo hned několik. Jedním z nich bylo podnítit větší zájem chemiků-analytiků o elektrochemické metody, které v současnosti jsou poněkud ve stínu separačních a některých spektrálních metod. Závažnějšími důvody byla (a jsou) významná „kulatá“ výročí v údobí posledních tří, případně pěti let, jichž vzpomíná celý „polarografický svět“, Českou republiku nevyjímaje. Lze tedy připomenout rok 1997, kdy uplynulo 30 let od úmrtí (27. 3. 1967) akademika prof. Jaroslava Heyrovského, objevitele polarografie (elektrolýzy se rtuťovou kapkovou elektrodou). V roce 1999 se v Seči u Chrudimi konala mezinárodní konference *Modern Electroanalytical Methods* na počest 40. výročí udělení Nobelovy ceny za chemii (přesněji za objev polarografie a její aplikaci jako analytické metody) českému vědci. Konference elektrochemiků v letošním roce 2000 jsou zaměřeny k počtům 110. výročí narození (20. 12. 1890) J. Heyrovského. Neméně významným rokem, rovněž s „kulatým“ výročím, bude rok 2002, neboť před 80 lety (roku 1922) byl J. Heyrovským zveřejněn záznam první polarografické křivky. Toto datum je neoficiálně uznáváno jako zrod polarografie.

U příležitosti těchto několika jubileí nemohla být vybrán pro vystoupení před olomouc-

kou chemickou veřejností nikdo povolanější než syn laureáta Nobelovy ceny RNDr. Michael Heyrovský, CSc., který je současně pracovníkem Polarografického oddělení Ústavu fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR. Před zaplněným auditoriem nejprve předal ocenění olomoucké pobočky České společnosti chemické studentce 5. ročníku R. Huškové, která se umístila na 1. místě ve 3. ročníku celostátní soutěže o nejlepší studentskou vědeckou práci z oboru analytické chemie, konané v únoru t. r. v Brně. Poté dr. Heyrovský proslovil přednášku o vývoji polarografie od jejího vzniku až po její současné varianty a modifikace. Přednáška, u níž nebyla vyžadována vysoká odbornost se speciální tematikou, byla přístupná a srozumitelná posluchačům všech odborných úrovní. Příznivý ohlas proto byl i mezi studenty. Nepochybujeme o tom, že mnozí posluchači nabýli přesvědčení, že polarografické, resp. voltametrické metody mají vzhledem k vysoké citlivosti a relativně nízké ekonomické náročnosti přístrojové techniky svoje významné místo ve výzkumu i v analytické aplikaci, a mohou tak vhodně doplňovat jiné instrumentální metody chemické analýzy. Dr. M. Heyrovský, který procestoval všechny kontinenty světa, byl v Olomouci poprvé. Věříme však, že na jeho příští návštěvu v Olomouci, opět s přednáškou z oblasti elektrochemie, nebudeme dlouho čekat, jak slíbil během procházky historickým centrem města.

Prof. M. Kotouček, RNDr. L. Kvítek,
PřF UP

Stručně

V sobotu 3. 6. se ve **Sportovní hale UP** uskutečnil **sokolský slet** Olomoucké župy – Smrkovy. Akce, nad níž převzali záštitu ing. M. Tesařík, primátor města Olomouce, ing. J. Březina, přednosta OÚ, a prof. F. Vaverka, CSc., děkan FTK UP, se zúčastnila také rektorka UP prof. J. Mačáková, CSc., senátor prof. F. Mezihořák a zástupci FTK UP.

V úterý 6. 6. odcestovala rektorka UP prof. J. Mačáková, CSc., na dvoudenní návštěvu **světové výstavy Expo 2000 do Hannoveru**.

Ve středu 7. 6. byl ve Slovanském domě v Olomouci zahájen **63. kongres České společnosti otorinolaringologie a chirurgie hlavy a krku**. Kongres pořádaný Klinikou ORL LF UP a FNO končí dnes, 9. 6.

Ve čtvrtek 8. 6. přijel do Olomouce světoznámý americký hematolog prof. R. A. Kyle, M.D., jemuž byl při slavnostním aktu v aule FF **udělen čestný doktorát UP**.

-red-

Pracovní příležitost

Centrum pro práci s patristickými, středověkými a renesančními texty při CMTF UP a FF UP Olomouc, FF MU Brno a ÚKS AV ČR Praha hledá **referenta/referentku** pro olomouckou kancelář s úvazkem 0,5–1,0.

Předpoklady: SŠ nebo VŠ vzdělání, práce s počítačem, administrativní zdatnost, samostatnost; znalost angličtiny/němčiny vítána.

Nástup 1. 7. 2000.

Kontakt: doc. L. Karfíková, CMTF UP, Univerzita 22, 771 11 Olomouc, tel. 068 / 523 20 25, e-mail: karfik@cmtfup.upol.cz, fax: +420-68-522 41 74.

-lk-

Měsíc čínské kultury v Olomouci

Olomoucká pobočka Česko-čínské společnosti ve spolupráci s kabinetem Dálného východu a Vlastivědným muzeem Olomouc uspořádá v říjnu tohoto roku v Olomouci akci s názvem **Měsíc čínské kultury**.

Po celý tento měsíc by měly na různých místech v Olomouci probíhat přednášky o čínské kultuře, historii, medicíně, jazyce a vůbec o všem, co se Číny nějakým způsobem dotýká, a to jak pro širokou veřejnost, tak i pro veřejnost odbornou. Neměla by chybět ani ukázka čínské kuchyně a praktické ukázky čínské kaligrafie a rytí čínských pečeti.

V rámci této akce budete také moci shlédnout výstavu fotografií z Číny, výstavu obrazů a také několik čínských filmů. Všechny vás srdečně zveme a budeme vás včas informovat o podrobnostech připravovaného programu.

J. Výkoukal,

Kabinet Dálného východu FF UP

Omluva redakce Vodopádu

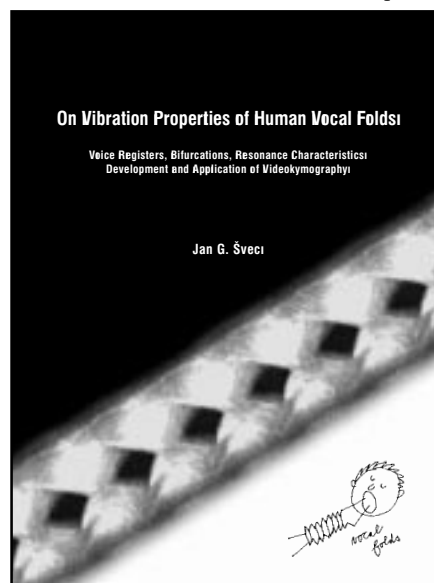
Redakce Vodopádu se omlouvá Jiřímu Hrabalovi za zneužití jeho jména pod článkem *Drahý Vodopáde, draží křesťané, drahý Tomáši Coufale* v květnovém čísle, s nímž J. Hrabal nemá nic společného. Omlouváme se zároveň všem, kteří jeho autorství uvěřili a spojili si obsah článku s jeho jménem.

Redakce Vodopádu

Události

Ze Svatého Kopečka do Groningenu

Ve čtvrtek 18. května se konal v Kapli, poslu-
chárně Neurologické kliniky Lékařské fakulty
UP a Fakultní nemocnice v Olomouci, opako-

XIX. ročník Dnů mladých internistů

Ve dnech 25. – 26. 5. 2000 proběhl na Jeseniově lékařské fakultě UK v Martině pod patronací Slovenské i České internistické společnosti již XIX. ročník Dnů mladých internistů. Vlastní organizací byl stejně jako v předchozích letech pověřen kolektiv I. interní kliniky Martinské fakultní nemocnice pod vedením prof. M. Mokáně, DrSc. V průběhu vzorně uspořádané a neobyčejně zdařilé akce zaznělo čtyřicet devět sdělení, z toho šestnáct z ČR, a to v rámci diabetologicko-endokrinologické, kardiologické, gastroenterologické, pneumo-onkologické a nefrologické sekce. Převážná většina příspěvků prezentovaných mladou nastupující generací slovenských a českých lékařů – internistů měla po všech stránkách velmi dobrou úroveň a dokumentovala živý zájem mladých odborníků, a to i z mimouniverzitních pracovišť, o vědeckou práci.

S potěšením mohu konstatovat, že olomoucká LF a FN byla reprezentována čtyřmi velmi zdařilými příspěvky lékařů z II. a III. interní kliniky. O důstojném vystoupení mladých olomouckých internistů svědčí skutečnost, že přednáška MUDr. M. Vytrásové ze III. interní kliniky na téma *Přínos magnetické rezonance v hodnocení postižení skeletu u mnohočetného myelomu* obdržela jednu ze čtyř udělených cen a studentka 5. ročníku LF UP J. Vašíčková (školitel MUDr. P. Horák, III. interní klinika) získala za své vystoupení nazvané *Význam solubilního trombomodulinu ve sledování aktivity a léčebné odpovědi u nemocných se systémovým lupus erythematoses* čestné uznání. Kladem zdařilé konference bylo i neformální společenské setkání v příjemném prostředí Jasenské doliny, jednom z kouzelných koutů slovenské přírody.

V souladu s doporučením SIS a ČIS bylo dohodnuto, že uspořádání jubilejního XX. ročníku Dnů mladých internistů se v roce 2001 ujme kolektiv lékařů III. interní kliniky LF UP a FNO, a pokusí se tak navázat na dosavadní velmi úspěšnou tradici, založenou košickými a martinskými internisty.

Prof. V. Šudla, CSc.,
III. interní klinika LF UP

vaný 5. seminář univerzitního Společenství pro studium hlasu a řeči. Úvodem vystoupil doc. F. Šram z Centra péče o nemocné s poruchami hlasu, řeči a vadami sluchu Medical Healthcom, s. r. o., v Praze. Komentoval videofilm o historii a současnosti Mezinárodní společnosti logopedů a foniatrů IALP. V loňském roce jej připravoval k 75. výročí jejího založení ve Vídni na podnět někdejších profesorů Luschingera, našeho Seemana a Tärneauda. Dnes je k IALP přidruženo 57 národních společností se 125 tisíci odborníky z 38 států světa.

Dalším vstupem byla opakovaná prezentace první části van den Bergova filmu *Voice production*, jehož reprízu iniciovala skupina foniatrů a klinických logopedů, pravidelných účastníků seminářů GSVS. Poté odezněla přednáška doc. A. Holibkové a MUDr. L. Machálka na téma *Sledování rozměrů hrtanu člověka v pre-*

natálním a postnatálním období. Následovalo obsáhlé sdělení autorů Mgr. J. G. Švece, Ph.D., a doc. F. Šrama o videokymografické metodě a jejím využití v klinické praxi. Shodou okolností bude mimo jiné i na toto téma v polovině června obhajovat Mgr. J. G. Švec, Ph.D., absolvent PřF UP v Groningen (Nizozemí) na tamější univerzitě doktorát. Na této vysoké škole totiž pokračoval ve studiu lidského hlasu, jehož počátky – podle pracovního deníku to bylo v prosinci 1987 – jsou spojeny s Laboratorii logopedické diagnostiky při někdejší ZDŠ pro vadně mluvící na Svatém Kopečku u Olomouce.

Doc. J. Pešák, CSc.,
Ústav lékařské biofyziky LF UP

Na snímku obálka groningenenské doktorské práce dr. J. G. Švece.

Jarní celostátní setkání PAU v Olomouci

O víkendu 27. a 28. května proběhlo na Filozofické fakultě UP Jarní celostátní setkání PAU (Přátelé angažovaného učení) s názvem *Co jsme se ve škole nenaučili (ale měli bychom umět)*, které organizovalo Středisko distančního vzdělávání FF UP pod vedením RNDr. ing. L. Cimbalníkové. Setkání PAU, které letos poprvé ve své sedmileté historii probíhalo na půdě vysoké školy, se zúčastnily téměř dvě stovky pedagogických pracovníků z celé České republiky.

Setkání oficiálně začalo v sobotu dopoledne slavnostním zahájením, kterého se mj. zúčastnil ředitel Školského úřadu v Olomouci ing. P. Sekanina, za Úřad města Olomouce vedoucí odboru školství PhDr. H. Fantová, předsedkyně PAU Mgr. J. Kašová, za PdF UP proděkanka doc. M. Musilová, Ph.D., a za FF UP proděkan doc. D. Šimek, CSc., který na závěr slavnostního zahájení pronесl přednášku na téma *Jakou školu chceme mít a jaké nás chce mít ona?*

V sobotu odpoledne a v neděli ráno probíhala vzdělávací část setkání, kdy se účastníci rozdělili podle svých zájmů a zaměření do dílen, v nichž si spolu s odbornými lektory vyměňovali zkušenosti ze své pedagogické praxe. V sobotu probíhaly souběžně ve dvou blocích v budovách FF UP (Křížkovského 10 a Wurmova 7) tyto dílny: *Využití strukturovaného dramatu ve výuce* (P. Němeček); *Pojďme si hrát v hodinách HV* (A. Velanová); *Individualizace a portfolio – Projekt Začít spolu* (M. Vrzáčeková); *Tradiční i netradiční výtvarné techniky* (Z. Štefa-

nidesová); *Kritické myšlení* (H. Grecmanová); *Výchova aktivního diváka* (J. Křenková); *Škola vychovávající silné osobnosti s chutí k učení* (P. Polechová, Z. Brož, P. Howard); *Cesty ke snášenlivosti* (E. Směkalová, L. Směkal); *Netradiční práce třídního učitele* (I. Brožová, P. Sádeká); *Soužití s minoritami* (R. Novák); *Integrace předmětů na 1. stupni* (D. Dudek); *Zdravý žák, zdravý učitel, zdravá škola* (F. Tomášek); *Kritéria kvality nejen k hodnocení, ale už během učení* (H. Košťálová, O. Hausenblas); *Matematické procvičování bez cvičebnic aneb aby nás počítání bavilo* (M. Tichá); *Význam sebepoznání v učitelské praxi* (E. Urbanovská); *Jak se může mít lépe učitel, jeho žáci a jeho rodina?* (F. Kassay).

Další dvě dílny probíhaly na Základní škole v Droždíně (Mgr. H. Vavřková – dílna s názvem *Inspirace pro příznivce změn*) a na Katedře rekreologie FTK UP (dílna T. Dohnala, R. Hanuš, P. Kubalý, M. Pavlíčka a D. Šmída na téma *Zažitková pedagogika a projekt GO*).

V neděli dopoledne se účastníci PAU mohli zapojit do třetího bloku dílen (*Strategie vedení školy, třídy* – J. Kašová a *Projekty ve výuce zeměpisu a dějepisu* – M. Toncrová) nebo do kulatého stolu na téma *Co jsme se ve škole nenaučili (ale měli bychom umět)* za přítomnosti proděkana FF UP doc. D. Šimka, proděkanky PdF UP doc. D. Nezvalové, Mgr. M. Prášilové ze Střediska celoživotního vzdělávání učitelů PdF UP a učitelů Pedagogické fakulty UP.

S. Smolková,
Středisko distančního vzdělávání FF UP

V úterý 30. 5. se v aule FF UP odehrál slavnostní akt, při němž bylo předáno 88 diplomů a osvědčení absolventům univerzity třetího věku, kteří tak završili svá tříletá studia na FF, LF a FTK UP. Slavnostnímu aktu byli spolu s ředitelkou univerzity třetího věku Mgr. N. Kubíčkovou, Ph.D. (na snímku druhá zleva), přítomni zástupci těchto fakult: doc. D. Šimek, CSc., proděkan FF UP pro organizaci a rozvoj (na snímku), za LF UP doc. K. Dostálová, CSc., a doc. P. Stejskal, CSc., proděkan FTK UP pro vědeckobadatelskou činnost a zahraniční styky. Úvodní projev přednesl doc. J. Lúska, CSc., prorektor UP pro studijní a pedagogické záležitosti, závěrečné slovo patřilo doc. D. Šimkovi, CSc. Po skončení slavnostního ceremoniálu si přítomní mohli vyslechnout koncertní program, který pro

ně připravila Mgr. K. Fridrichová-Raueová se studenty PdF UP.

-raf-, foto -tj-

Události**XVIII. Den klinické pediatrie**

konal pod záštitou děkana LF UP doc. Č. Číhalík, CSc., který se konference osobně zúčastnil, a ředitele FNO doc. V. Rýznara, CSc., jehož zastoupila náměstkyně MUDr. E. Sovová.

Přednosta Dětské kliniky LF UP a FNO doc. V. Mihál, CSc., vzpomněl blízký se významný životní jubileum – 70 let emeritního přednosty Dětské kliniky doc. M. Navrátila, CSc. V rámci slavnostního zahájení proběhlo představení nového časopisu *Pediatric pro praxi*, jehož první číslo vydavatelství SOLEN, s. r. o., po dohodě s redakční radou, v jejímž čele stojí doc. V. Mihál, CSc., připravilo k datu konání Dne klinické pediatrie a předalo všem zúčastněným. Úvodní přednáška doc. V. Mihála, CSc.,

Dokončení ze str. 1

Pediatric založená na důkazech a (laboratorních) hodnotách souhrnně zhodnotila závislost současné medicíny na přístupu k aktuálním celosvětovým poznatkům a význam „Evidence based medicine“, jehož zásady by měly být uplatňovány v současné terapii onemocnění a především při výuce studentů LF.

Nové léčebné a diagnostické trendy v současné pediatrii byly naplní vlastního odborného jednání, které proběhlo v osmi blocích během pátku a sobotního dopoledne. Více než dvěma stům zúčastněným klinickým pediatrům a praktickým lékařům pro děti a dorost bylo předneseno 31 odborných sdělení, jež předkládala současné pohledy na jednotlivé odbornosti dětského lékařství především z pohledu klinických pracovníků, včetně významných osobností republikových center (prof. Šamánek – Kardiocentrum Praha, doc. Vávrová – Centrum pro péči o děti s mukoviscidózou a dalších), ale přínosem byla i praktická sdělení pracovníků dětských oddělení okresních nemocnic a praktických dětských lékařů. Dostatek času byl vymezen rozsáhlé aktivní diskusi, která byla jistě potencována po odborné a především formální stránce technicky velmi kvalitně připravenými sděleními.

Již druhý rok je nedílnou součástí Dne klinické pediatrie setkání dětských sester, přesto překvapila účast téměř stovky dětských

sester z klinických pracovišť i pracovišť praktických dětských lékařů, které jednaly v samostatné sekci pod vedením hlavní sestry FNO M. Pavlikové. Čtrnáct odborných sdělení vytvořilo základ pro bohatou diskusi a hodnocení nových trendů ve standardních a specializovaných ošetrovatelských technikách a úlohy zdravotnické dokumentace na dětských odděleních.

Bohatá výměna zkušeností téměř všech zúčastněných pokračovala při společenském večeru v neformálních hovorech podpořených královským pivem litovelského pivovaru a dobrým moravským vínem při cimbálové muzice.

Prim. MUDr. J. Wiedermann, CSc.,
Dětská klinika LF UP a FNO
foto -tj-

Celostátní konference ...

Dokončení ze str. 1

technologie a služby. Jednalo se o firmy Extreme Networks, CORE Computer, Intercom Systems, Lucent Technologies, Marconi Communications, Servodata, Aliatel a ICZ. Vystavovatelům je nutné poděkovat za velmi kvalitní prezentace a jejich závažný podíl na zvýšení celkového významu úspěšné akce.

Konference *Širokopásmové sítě a jejich aplikace* navázala na podobnou úspěšnou akci pořádanou v prostorách UP před dvěma roky s názvem *ATM v praxi*. Témata přednášek, nové služby a vystavovaná technologie názorně ukázaly, jaký rychlý vývoj probíhá v oblasti informačních a komunikačních technologií, a že problematika širokopásmových telekomunikačních sítí si dnes zasluhuje více pozornosti než kdykoliv dříve.

P. S. Poděkování patří také pracovníkům Konferenčního servisu UP, kteří se velmi dobře zhostili své role při organizaci konference.

RNDr. F. Zedník, CVT UP

Ministerstvo schválilo dva návrhy výzkumných center vzešlé z UP

Dokončení ze str. 1

Mezi prvními 21 projekty v podprogramu A byla mezi vysokými školami neúspěšnější Karlova univerzita, která „zabodovala“ pět projektů, Masarykova univerzita má schváleny dva projekty, po jednom výzkumném centru získaly Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích a Univerzita Pardubice. Jednotlivá pracoviště AV ČR uspěla s návrhy osmi projektů. Mezi devatenácti „náhradníky“ výzkumných center bylo vybráno také *Výzkumné centrum biologie nádorů* prof. Z. Koláře z LF

UP (ze čtyřiceti projektů uveřejněných v seznamu je na 36. místě).

Pokud jde o podprogram B, návrhy si odnesly především vysoké školy technického směru: ČVUT v Praze (3 projekty), VUT v Brně, Technická univerzita v Liberci, Vysoká škola chemicko-technologická v Praze a Vysoká škola báňská (po jednom projektu).

O práci dvou olomouckých výzkumných center bude *Žurnál UP* své čtenáře informovat od příštího akademického roku.

-raf-

Na aktuální téma**V Olomouci se představili kandidáti na ombudsmana**

V pondělí 15. května 2000 se v Olomouci konalo fórum kandidátů na úřad veřejného ochránce práv (ombudsmana), které pořádalo Centrum pro komunitní práci Střední Morava a Olomoucká koalice neziskových organizací. Zúčastnili se jej JUDr. J. Vyklický, člen Evropské asociace soudců, senátor ČSSD J. Vyvadil, ředitelka Školského úřadu ve Žďáru nad Sázavou JUDr. S. Zikmundová, ředitelka Nadace Olgy Havlové M. Černá (senátní kandidát), dále počítačový expert V. Trojan a externí poradkyně ministra práce a sociálních věcí A. Šabatová (kandidát navržení prezidentem ČR). Těchto šest kandidátů z celkem patnácti nominovaných seznámilo veřejnost se svým názorem na institut ombudsmana a nastínilo koncepci fungování jeho kanceláře. V rámci diskuse mezi kandidáty navzájem a také v diskusi s veřejností byly probírány další otázky týkající se práce veřejného ochránce práv.

Ve středu 17. května se pak třináct senátních kandidátů osobně představilo horní komoře parlamentu, která v druhém kole tajně-

ho hlasování zvolila kandidáty Senátu na funkci ombudsmana. Zvoleni byli JUDr. S. Zikmundová a předseda konfederace politických vězňů S. Drobny.

JUDr. Zikmundová ve svém životopise uvedla, že zkušenosti s vyřizováním stížností, oznámení a podnětů občanů získala v minulosti jako vedoucí Právního a kontrolního oddělení Okresního úřadu ve Žďáru nad Sázavou. Věnuje se také práci v neziskových organizacích se sociálním zaměřením a je předsedkyní soudkyní trestního senátu.

V nejbližších dnech by měla Poslanecká sněmovna PCR rozhodnout, kdo z těchto čtyř kandidátů navržených jak Senátem, tak prezidentem se stane veřejným ochráncem práv.

Pro čtenáře, kteří toto dění sledují, je k dispozici ve Sbírce zákonů nebo ASPI právní úprava, která institut ombudsmana upravuje: zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv a zákon č. 18/2000 Sb., změna zákonů v souvislosti se zákonem o veřejném ochránci práv.

Mgr. P. Kotál, PF UP

Tři sta chirurgů mu tleskalo

V přímém přenosu sledovali práci našeho absolventa MUDr. S. Czudka, CSc., účastníci kongresu ve francouzském Štrasburku. Dokázal pacientce odstranit tříselnou kýlu laparoskopickou metodou asi za deset minut.

Francouzskému lékaři obdobný zákrok trval asi hodinu a půl. Evropský institut telechirurgie ve Štrasburku je špičkovým školicím centrem pro chirurgy z celého světa. Soukromá nemocnice v Trinci – Podlesí má s tímto institutem trvalé AV spojení. S. Czudek je přednostou chirurgického oddělení této nemocnice a LF UP absolvoval v roce 1983. Jeho oddělení má akreditaci pro oblast miniinvazivní chirurgie a za posledních pět let se zde vyškolovalo přes pět set chirurgů. Udržíme cíle styky s II. chirurgickou klinikou FNO a LF UP.

(Zdroj: LN, 20. 5. 2000, www.nempodlesi.cz)

-mh-

Nejcitovanější publikace

Přednosta Ústavu mikrobiologie LF UP prof. V. Hájek, CSc., se dlouhodobě a úspěšně zabývá výzkumem bakterií rodu *Staphylococcus*. Jeho dvě práce byly zařazeny podle citační klasifikace ISI (Philadelphia, USA) k nejcitovanějším publikacím československých autorů všech přírodovědných oborů za období patnácti let (1973–1988). Práce vyšla v *Int. J. Syst. Bacteriol.* Citovanost Hájkových prací s touto problematikou přesáhla hodnotu 700.

(Zdroj: *Klin. farmakol. farmac.* 13, 2–3, s. 49, 1999)

-mh-

Z vědeckých pracovišť UP

Olomouc očima archeologa

V posledních letech výrazně přispěly k poznání středověkých dějin Olomouce i ke zpochybnění některých obecně vžitých představ o historii hanácké metropole četné archeologické objevy. U většiny těchto překvapivých nálezů stál olomoucký archeolog **PhDr. Josef Bláha**, který působí na Katedře teorie a dějin výtvarných umění a na Katedře historie FF UP. Požádali jsme jej proto, aby čtenářům Žurnálu některé z těchto objevů přiblížil.

Jaké nové poznatky přinesly nedávné archeologické výzkumy na území Olomouce a v jejím okolí?

V posledních letech naše výzkumy v Olomouci a okolí přinesly především řadu poznatků týkajících se velkomoravského období. Až do r. 1995 byla stále diskutována otázka, jak významnou roli hrálo olomoucké předhradí v celku Velké Moravy. Až do té doby jsme totiž měli k dispozici jen některá zjištění ze dvou olomouckých lokalit: z r. 1977 ze Zbrojnice (dnešního IC UP), kde jsme při záchranném výzkumu poprvé v Olomouci našli velkomoravskou keramiku a horizonty osídlení, avšak chyběly nám důkazy o významu této lokality. Po třech letech jsme při výzkumu v Křížkovského ul. 4 (bývalé sídlo Státního okresního archivu v Olomouci, dnes je objekt navrácen církvi) postoupili o krok dál. Objevíli jsme zde totiž železné předměty, které byly důkazem přítomnosti jezdců a bojovníků. Šlo o křížové kování ze závěsu meče, typické velkomoravské předmincovní platidlo – tzv. sekerovitou hříznu ze železa a zlomek kopy, kterou jízdní bojovníci používali při obstarávání píce pro své koně.

Čtenáře Žurnálu bude asi zajímat, co odkryl archeologický výzkum prováděný přímo na akademické půdě před rekonstrukcí Zbrojnice, dnešního IC UP.

V letech 1995–96 při záchranném archeologickém výzkumu na nádvoří Zbrojnice, který předcházela rekonstrukce tohoto objektu pro potřeby UP, a sondou v parčíku na Biskupském náměstí jsme

zjistili další podstatné skutečnosti. Vyskytly se zde opakované nálezy zbraní, především seker – prosulých velkomoravských bradatic s ostny, jimiž bojovníci házeli velmi přesně až do vzdálenosti třiceti metrů. Nalezli jsme zde i nákončí opasků, která můžeme datovat do první poloviny 9. století, tedy do doby, kdy se Velká Morava formovala jako státní útvar. To je velmi významný poznatek, kterým se Olomouc dostává do jakési logické vývojové linie. V roce 1986 jsme totiž na olomouckém předměstí Povel odkryli první kmenové ústředí – hradiště z konce 7. století, sídlo místního knížete a jeho družiny, které zaniklo na počátku 9. století. V rámci budování velkomoravského státu se pak správní centrum vzápětí přesunulo na olomoucké předhradí.

Na nádvoří Zbrojnice jsme našli také třmeny a zlomek kroužkového brnění, což opět svědčí o přítomnosti družiny bojovníků na olomouckém předhradí v době Velké Moravy. Řada těchto výrobků pochází z mikulčických kováren – je známo, že velkomoravská knížata vyzbrojovala své družiníky z centrálních kovářských dílen. Ukázalo se také, že na olomouckém předhradí se nacházelo více horizontů velkomoravského osídlení, že si tudíž Olomouc udržovala po delší dobu postavení správního centra. Zatím ovšem nevíme, zda se zde nacházelo hradiště obehnané mocnou kamennou hradbou, či jen dřevěnou palisádou. Na nádvoří Zbrojnice jsme objevili také dětskou sekci velkomoravského pohřebiště. Třináct dětských hrobů bylo vybaveno poměrně chudě. Významným nálezem z této lokality jsou rovněž zlomky malty, které dávají tušit, že nedaleko odtud musel stát kostel. Tomu nasvědčuje i objev okenního skla, vitráže se zataveným ornamentem ve vrstvě z první poloviny 10. století. Důležitý je i nález železného rydla (tzv. stílu), kterým se psalo do voskových tabulek. Jde o prozatím nejstarší doklad raně středověké gramotnosti v Olomouci. Na základě analogií je třeba připomenout, že v 9. a na počátku 10. století takovéto nálezy na Moravě (Mikulčice, Uherské Hradiště-Sady) vždy souvisejí s církevním prostředím a jeho administrativou.

Velmi významný je poznatek, že historický vývoj Olomouce se na sklonku velkomoravského období zcela zásadně lišil od lokalit jihomoravských. Na rozdíl od nich totiž Olomouc nebyla vyvrácena Maďary – nezjistili jsme zde žádný horizont, který by svědčil o pustošení, vypálení, nebo dokonce opuštění tohoto místa. Naopak kontinuita osídlení je zde zachována i po roce 906, který je všeobecně považován za rok rozkladu velkomoravské říše. Nálezy z první poloviny 10. století, které svědčí dokonce o zintenzivnění osídlení na olomouckém předhradí, jsou navíc mimořádně kvalitní. Z tohoto hlediska byl také unikátní loňský průzkum archeologického centra olomouckého Vlastivědného muzea, při němž bylo v Nemilanech odkryto pohřebiště s významným podílem hrobů velkomoravských bojovníků, z nichž jeden měl u sebe uherskou šavli, unikátní typ zbraně 10. století. Takových předsumutých strážních osad, které strážily hlavní přístupové cesty do Olomouce, bylo v jejím okolí několik (např. ve Slavoníně, v Holici).

Dokončení příště.

R. Fífková, foto T. Jemelka

Informace – informace – informace

Audiovizuální centrum UP – služby a informace

Audiovizuální centrum je nejmenší součástí Informačního centra, zajišťuje však širokou škálu služeb pro katedry, pracoviště, fakulty i celouniverzitní potřeby. Následující výčet uvádíme proto, že ne všichni znají oblasti, v nichž jim můžeme být nápomocni, a také proto, že dynamický vývoj informačních technologií naší nabídku stále rozšiřuje.

Oblast tvorby:

- natáčení a režijní zpracování výukových videoprogramů;
- tvorba dokumentárních a propagačních pořadů;
- tvorba a výroba multimediálních programů;
- zpracování webových stránek;

- grafické výstupy a prezentace – diapozitivy, PowerPoint, folie;
- režijní a technická realizace videokonferencí;
- audiozáznamy a dabing videoprogramů;
- tvorba animovaných sekvencí.

Technické služby:

- technické zajištění konferencí a seminářů (dataprojektor, diaprojektor, ozvučení apod.);
- kopírování video a audiokazet;
- digitalizace videomateriálů;
- poradenské služby a školení v oblasti audiovizuální techniky a jejího využívání.

Podrobnosti najdou zájemci na webové stránce AVC – www.upol.cz/avc, bližší informace rádi poskytneme na tel. 563 1718.

PhDr. H. Pilátová, AVC UP

Otevírací doba KUP během prázdnin

Upozorňujeme čtenáře, že v době od 1. 7. do 14. 7. 2000 bude mít Knihovna UP tuto otevírací dobu: **pondělí–čtvrtek 9.00–19.00 hod.; pátek 9.00–15.00 hod.** V období od 15. 7. do 26. 8. 2000 bude Knihovna UP pro čtenáře **uzavřena**. Provoz Ústřední knihovny bude opět zahájen od 28. 8. 2000.

Závažné upozornění: Od 28. 8. budou v Knihovně UP sloužit identifikační karty současně jako čtenářské průkazy. Z tohoto

důvodu musí být provedena závažná změna ve struktuře knihovnického počítačového systému. V souvislosti s tím žádáme všechny čtenáře, aby do 14. 7. 2000 vrátili vypůjčené knihy. Současně se omlouváme, že z výše uvedených důvodů **nebude možno od 19. 6. do 14. 7. 2000 další dokumenty půjčovat.**

Jsmo přesvědčeni, že vám tato změna přinese snadnější a pohodlnější využívání knihovnických služeb.

Knihovna UP

Vydavatelství UP informuje

Květnová produkce

Filozofická fakulta

Nemec, P. *Abschiedsbrieft*. 1. vyd., 212 s.

Vysloužilová, E. *Nezapomínejme ruštinu*. 1. vyd., 157 s.

Cyrilometodějská teologická fakulta

Acta UP Olomucensis Facultas Theologica Cyrillo-Methodiana, Volumen 1, 1999. 1. vyd.

Právnická fakulta

Vykopalová, H. *Vybrané kapitoly ze sociální psychologie v kontextu komunikace*. 1. vyd., 199 s.

Malacka, M. *Sebrané přednášky*. 1. vyd., 115 s.

Pedagogická fakulta

Nezvalová, D. *In-service Teacher Training in some European Countries*. 1. vyd., 54 s.

Lékařská fakulta

Chlup, R. *Úvod do diagnostiky a léčby diabetu*. 1. vyd.

Fialová, S. *Vybrané kapitoly z pedostomatologie*. 1. vyd., 155 s.

Přírodovědecká fakulta

Šarapatka, B. *Úloha a využití výsledků pedologie v ekologii*. 1. vyd., 155 s.

Diskuse, názory, ohlasy**O tom, co se nevyplácí**

Není pochyb o tom, že jsme veřejnou vysokou školou. Totiž i ve veřejnosti se neustále debatuje o tom, jak na tom jsme, jak na tom budeme. Na UP je tomu přibližně stejně, jen se nám nechce pátrat po tom, kdo za to může – my víme, že by se tím stejně nic nevyřešilo.

Tuto skutečnost jsem začal intenzivně vnímat na mimořádném shromáždění akademické obce PdF UP, na němž byla přítomna i paní rektorka. Všichni jsme věděli, že jde zase a jen o peníze. Senát UP se shodl na tom, že PdF byla vždy chudá, vždy dodržela příkazy vedení UP o pravidlech hospodaření, nikdy nežila na úkor jiných, pročez není nutno tento stav měnit a nějak jí přilepšit, jak se o to snažila jistá metodika, na jejímž vytvoření se podílel i ing. Tomášek, který, ač se to předsedovi AS LF nezdá, je doopravdy odborníkem přes finance. Je také zřejmé, že míra lidské solidarity (zdůrazňuji, že lidské, nikoliv univerzitní) je ovlivněna mírou lidskosti vůbec. Protože na PdF UP je nejvíce studentů (lidí), bylo rozhodnuto, že v celkovém objemu bude PdF přispívat na univerzitní solidaritu (čili jiná pracoviště) také skoro nejvíce – křesťané prý to mají v povaze a charakteru, telocvikáři a přírodovědci věří naopak jen tomu, co vidí a co mají.

Jsem nejen zaměstnanec, ale také odborový funkcionář. Někdy mám pocit, že vedení našimi požadavky obtěžují. Ale k mému velkému překvapení pan děkan informoval paní rektorku o stavu PdF UP skoro týmiž slovy, jakými argumentuji já, když hovořím např. o přetížení učitelů, o malých mzdách ve srovnání s jinými profesemi atd. Vytřízení učitele je podle mého názoru dáno převážně jeho úvazkem, ten ve značné míře závisí na poměru mezi počty učitelů a studentů (ty najdete také v Žurnálu 29). Kde pak brát čas

na vědu, jsou-li už úvazky na samé hranici únosnosti? (V této souvislosti naprosto nechápu a odmítám myšlenku pana prof. Hejtmánka, že kterému jinak chová velikou úctu, ale domnívám se, že přece jen pohled důchodce je otažité od skutečnosti.) A jediným východiskem, jak si pomoci, je buď doplňková činnost = další zvýšení úvazků, nebo shánění grantů – další práce mimo přímý úvazek. A jsme v začarovaném kruhu, ze kterého nevidí východisko ani paní rektorka, která na našem shromáždění jen shrnula průběh prací okolo univerzitního rozpočtu, řešení tíživé situace fakulty pak ponechala na jejím vedení.

Domnívám se, že vedení naší fakulty nyní doplácí na svou slušnost ve finanční politice v minulých letech (popsáno výše), dále pak doplácí na mírnost našich zástupců v Senátu UP, kteří nedovedou emocionálně mluvit o možném odtržení fakulty od univerzity (či připojení se k Ostravské univerzitě). To jini to dovedou docela dobře. Obojí pak vede ostatní při rozhodování o financích k myšlence, že se nám na PdF daří dobře a vlastně nic navíc nepotřebujeme, naopak že vydržíme inflaci, krácení rozpočtu atd.

V Žurnálu UP je v článku paní rektorky též zmínka o systemizaci. Je faktem, že bych si s tímto úkolem asi nevěděl rady pro spoustu nuancí v oborech, kterým samozřejmě nemohu rozumět. Jen si už skepticky říkám, že jestli se systemizace „povede“ stejným způsobem jako rozpočet, pak na PdF Pánbůh s námi. (Mám v tomto semestru 17 hodin přímé vyučovací povinnosti, k tomu 3 hodiny konzultací. Myslím si, že takovýto dost obvyklý úvazek na PdF bude na mé fakultě „tak akorát“, jinde budou dva asistenti třeba plně vytížení, neboť musí ještě v pracovní době vědecky pracovat –

odvozuji opět z tabulek počet studentů a učitelů.) Jako odborář-optimista však spoléhám na novelu Zákoníku práce a slib vedení UP, že na konci června bude vypracováno doporučení pro míru vyučovací povinnosti pro jednotlivé kategorie učitelů na UP.

A poslední postřeh. Pan děkan nám sdělil, že – vzhledem k této situaci – nebude moci dostát svým slibům, které nám dal. To se netýká jen jeho osoby, ale jak na to má reagovat ten, který na tyto sliby spoléhal a podle nich jednal??? Na vojné jsme na to v letech sedmdesátých odpověď znali. „Drž ... a krok.“ Má to platit i dnes? Ale co když PdF už ani dál jít nemůže? Mlčela, kdo jí teď pomůže?

Za hrubé slovo a špatnou říkanku na konci se omlouvá

V. Klapal, PdF UP

Krácení dotace

V hořkém článku děkana PdF UP doc. J. Šteigla, CSc., (ŽUP č. 29, str. 7) jsou dvě tabulky. V první postrádám řádek *Grantový zisk fakulty*, ve druhé *Počet vědeckých publikací na jednoho učitele*. Třeba to někdo doplní a ukáže se další aspekt. Kdybychom byli na UP v grantové úspěšnosti alespoň průměrní, měli bychom dnes 80 milionů navíc a odvod z fakult na zařízení UP a RUP se mohl snížit z celkových 99 milionů na 19 milionů korun. Jednání o krácení dotací fakultám by mělo zcela jiné ovzduší a důvod k hořkosti by snad ani nebyl. Nebo se mýlím a je to nějak jinak? Je nutné nevyčkávat a něco změnit v zavedené praxi řízení a rozhodování na všech úrovních, jinak budeme za rok zase tam, kde jsme teď.

M. Hejtmánek

Ad: Prohlášení

Dostál, V. – Šimek, J. *Důkaz některých anorganických iontů vybranými analytickými reakcemi*. 1. vyd., 80 s.

Vydavatelství UP

Holoušová, D. a kol. *Jak psát diplomové a závěrečné práce*. Dotisk 1. vyd., 111 s.

Čížková, J. a kol. *Přehled vývojové psychologie*. Dotisk 1. vyd., 176 s.

Bouček J. *Psychoterapie*. Dotisk 1. vyd., 28 s.

Frömel, K. *Publikační manuál FTK*. Dotisk 1. vyd.

Šimek, D. *Sociologie práce*. Dotisk 1. vyd., 83 s.

Maňák, P. *Traumatologie. Repetitorium pro studující lékařství*. Dotisk 4., přepracovaného vyd., 108 s.

Chráška, M. *Základy výzkumu v pedagogice*. Dotisk 1. vyd., 258 s.

Koldová, Z. *Nové kapitoly ze sociálního lékařství*. Dotisk 1. vyd., 62 s.

Nezvalová, D. *Pedagogika pro učitele. Část druhá*. Dotisk 1. vyd., 62 s.

P. S.

Vzhledem k problémům jediného výrobce v ČR se tiskařská střediska v celé republice potýkají s katastrofálním nedostatkem speciálního papíru pro tzv. duplikační stroje. Polygrafické středisko UP sice již několik měsíců využívá náhradní materiál pro výrobu dotisků, ale i ten je těžko dostupný, protože se dováží ze zahraničí a v omezeném množství. Proto nemůžeme vyrábět takové množství dotisků, jaké bychom za normální situace byli schopni vyrobit. Tímto dodatkem se snažíme vysvětlit naši komplikovanou situaci a doufáme, že ji univerzitní obec pochopí.

-haupt-

Vážená paní doktorko, reaguji na vaše Prohlášení, které vyšlo v 29. Žurnálu UP. Udivilo vás, že jste byla uvedena ve skriptech PhDr. D. Varadinové *Vybraná cvičení z německé syntaxe* – podle vás jako odpovědná redaktorka. (Pokud máte na mysli poslední dotisk, byla jste zde uvedena jako redaktorka výkonná.)

Ještě k Prohlášení dr. Polákové

Úvodem považuji za nutné zmínit se o skriptech PhDr. Varadinové, jichž se Prohlášení týká. Přestože nejsem germanistka, o existenci těchto skriptů dobře vím a ztotožňuji se s názorem svých kolegů lingvistek, že *Vybraná cvičení z německé syntaxe* jsou pečlivě zpracovaná, pro studenty užitečná a jednoznačně splňují co do odbornosti požadavky na vysokoškolská skripta praktického rázu. Podobný názor byl nepochybně vyjádřen i v posudku dr. J. Nového z Katedry germanistiky FF UP.

Jméno dr. Polákové jako odborné redaktorky bylo uvedeno automaticky, jelikož byla za Katedru cizích jazyků členkou ediční komise PdF UP. O titulech, které byly po uvolnění finančních prostředků závěrem roku 1997 přidány do tisku, byli členové ediční komise (podle sdělení referátu VVC PdF UP) dodatečně informováni na schůzi, které se podle prezenční listiny zúčastnila i dr. Poláková.

Doc. A. Lenochová, CSc.,
vedoucí Katedry anglického a německého jazyka
PdF UP

Je podivné, že se vaše reakce objevila až v květnu letošního roku, kdy vyšel již druhý dotisk těchto skriptů.

První vydání z března roku 1998 bylo připraveno na základě návrhového listu, který vyplňuje a schvaluje EK PdF. V tom bylo vaše jméno uvedeno jako jméno odborné redaktorky. V této souvislosti se objevilo i v tiráži tohoto prvního vydání i v prvním dotisku z listopadu 1998. V druhém dotisku z února letošního roku bylo jméno odborného redaktora zaměněno redaktorem výkonným, ale vaše jméno zde zůstalo. Za tuto záměnu se omlouvám, neboť jsem ji jako odpovědná redaktorka neměla přehlédnout.

B. Hauptová

Oprava!

Po zveřejnění článku „Bezejmenní“ spoluautoři v předminulém čísle Žurnálu UP mě kolega Machala upozornil, že nemám pravdu, když píš, že jsme nereagovali na způsob, kterým publikoval časopis Tvar před šesti lety kapitolu z knihy *Panorama české literatury*. PhDr. L. Machala, CSc., napsal tehdy do redakce dopis, na základě kterého byl sice v následujícím čísle Tvaru při zveřejnění druhé části příslušné kapitoly ponechán základní velký orámovaný titulek se jmény z copyrightu (tj. L. Machala – E. Petřů), ale na konci celé stránky novinového formátu bylo uvedeno, že autorem kapitoly je M. Podivínský.

Omlouvám se.

A. Štěrbová

Kulturní památky na UP

Z galerie olomoucké univerzity VII

Shodně jako jeho otec a předchůdce na říšsko-německém císařském trůně Leopold I. nebyl císař **Karel VI.** vychováván jako dědic habsburské říše. K této roli byl předurčen Karlův starší bratr Josef I., vládnoucí v letech 1705–1711, zatímco s arcivévodou Karlem se v dynastických plánech počítalo jako s následníkem španělského trůnu. Poslední španělský Habsburk, bezdětný Karel II., však odkázal svoje državy příslušníku francouzského královského rodu Bourbonů Filipovi V., čímž byla vyvolána tzv. válka o španělské dědictví (1701–1714). Císař Josef I. nezanedbal mužské potomky, takže Karel VI. nastoupil po bratrově předčasné smrti na Josefovo místo.

Karel VI. se narodil 1. října 1685 ve vídeňském Hofburgu ve třetím manželství Leopolda I. s Eleonorou z Pfalze-Neuburgu; po svém otci zdědil hudební nadání (hrál na několik hudebních nástrojů, komponoval, a dokonce dirigoval dvorní orchestr), ovládal španělštinu, franštinu a maďarštinu. Nejprve byl Karlovým vychovatelem Antonín Florián z Liechtensteina, pak převzali princovu výchovu jezuíté.

Zmíněná válka o dědictví španělské přivedla devatenáctiletého arcivévodu Karla do Španělska, když jeho vojévducí Ludvík Bádenský a Evžen Savojský s podporou anglického vojévduce Johna Churchilla vévody z Marlborough porazili bavorsko-francouzská vojska v bitvě u Hochstadtu (13. srpna 1704). Arcivévodu Karla dostavila anglická flotila do Lisabonu, odkud vytáhl napříč španělským poloostrovem – koncem srpna 1704 dorazil Karel do Gibraltaru, který pak připadl jeho anglickým spojencům a zůstal dodnes britským územím. Válka o španělské dědictví nato probíhala se střídavými válečnými úspěchy a porážkami znesvářených stran, než smrt císaře Josefa I. roku 1711 zcela změnila situaci. V říjnu téhož roku byl Karel ve Frankfurtu nad Mohanem zvolen a dva měsíce nato korunován římskoněmeckým císařem, v lednu 1712 se vrátil do Vídně. V letech 1713–1714 akceptoval Karel VI. mírové smlouvy, jimiž se vzdal nároku na Španělsko, získal však ze španělského dědictví Milánsko a Neapolsko v Itálii, Sardinii a jižní Nizozemí (dnešní Belgie).

Ztracené habsburské ambice na jihozápadě Evropy byly kompenzovány úspěchy na evropském východě – Karlův vojévduce Evžen Savojský dobyl na Osmanské říši Banát a část

Srbska včetně Bělehradu a požarevací mírová smlouva z roku 1718 znamenala hospodářskou expanzi habsburské říše dále na Balkán. Hospodářské reformy v dědičných habsburských zemích byly ovlivněny ekonomickými zásadami merkantilismu – rozvoj řemesel a manufakturní výroby podnítilo omezení cechovních regulí a celní ochrana, byly zřízeny komerční rady pro země rakouské, Slezsko a Čechy (1724) a Hlavní komerční kolegium ve Vídni, stavěly se „císařské“ silnice, roku 1722 byla zestátněna pošta, budovaly se přístavy v Terstu a Rijeci aj.

Základním problémem vlády Karla VI. však byla otázka nástupnictví. Z Karlova manželství s Alžbětou Kristýnou z Braunschweigu-Wolfenbüttelu přežily jen dvě dcery – Marie Terezie (1717–1780) a Marie Anna (1718–1744). Už podle přísné tajné smlouvy císaře Leopolda I. s oběma syny z roku 1703 přecházel habsburský trůn i na potomky v ženské linii, přičemž Josefovy dcery měly mít přednost před dcerami Karlovými. Po bratrově smrti změnil Karel VI. toto ustanovení ve prospěch svých dosud nenarozených dědiček, definitivně upravila záležitosti nástupnictví v habsburské dynastii tzv. pragmatická sankce z roku 1713 – habsburské země byly touto deklarací prohlášeny za nedělitelné a dědičné i v ženské linii. Do roku 1732 pragmatickou sankci uznala většina významných evropských států s výjimkou Francie a tří německých kurfiřtů – Francie se totiž nehodlala smířit s habsburským vlivem v Lotrinsku, plynoucím ze sňatku arcivévodkyně Marie Terezie s lotrinským vévodou Františkem Štěpánem. Válka vypukla roku 1733 pod záminkou obsazení polského trůnu – František Štěpán tehdy sice přišel o rodné Lotrinsko, ale zato obdržel Toskánsko v Itálii s titulem velkovévody. V konfliktu s Osmanskou říší roku 1739 ztratila habsburská monarchie dosavadní územní zisky na Balkáně.

Do Olomouce Karel VI. nikdy nezavítal, olomoucká městská „privilegia, svobody a mi-

losti“ potvrdil ve Vídni 27. března 1733; příslušná listina obsahuje ve výtahu celkem 93 privilegií. Také v Olomouci za vlády Karla VI. vrcholilo baroko – nedostatek místa nám však dovoluje připomenout toliko zahájení stavby sloupu Nejsvětější Trojice dne 29. října 1715 (vysvěceného až dne 9. září 1754 za účasti Marie Terezie a jejího chotě, císaře Františka I. Lotrinského).

Dobový portrét Karla VI. v někdejší galerii olomoucké univerzity zachycuje císaře v brnění, přes něj je přehozena rudá drapérie upevněná sponou na císařově levém rameni; alonžovou paruku na císařově hlavě malíř postříbřil na způsob šedin. Po levém boku má panovník zavěšen kord, žezlo třímá v pravici, císařskou korunu malíř umístil do pozadí obrazu. Výtvarně daleko hodnotnější výraz loajality olomoucké akademické obce vůči monarchovi představuje rozměrná doktorská teze olomoucké univerzity, kterou si roku 1728 technikou mědirytu nechal zhotovit doktorand Vavřinec Karel Hentschel (dnes je tato teze uložena ve fondech olomouckého pracoviště Zemského archivu v Opavě). Karel VI. je zde vyobrazen jako podporovatel obchodu (panovníka provází antický bůh tohoto hospodářského odvětví – Merkur).

Dodejme ještě, že Karel VI. byl vášnivý lovec, což mj. dokládá speciální povoz uchovávaný na Křivoklátě, opatřený otočným sedadlem, z něhož panovník střílel vsedě, přičemž mu pušky nabíjeli dva hajní. Během honu v červnu 1732 zde zastřelil císař nešťastnou náhodou Adama Františka knížete ze Schwarzenberka (podle jiné verze šlo o záměr, neboť monarcha choval nezhné city k choti zastřeleného, Eleonoře Amálii rozené z Lobkovic). Také náhlá smrt Karla VI. dne 20. října 1740 souvisela s jeho loveckou vášní – nachladil se údajně na honu v bažinách Nežiderského jezera a nezkušený kuchař urychlil jeho konec pokrmem z nejedlých hub.

Doc. J. Fiala, CSc., FF UP
Foto archiv VMO

Dění kolem nás

O zdraví našeho zdravotnictví

Ke specifickým zdravotnictví patří jeho vysoká absorpční schopnost užívat nové technologie a technické i vědecké objevy – a s tím spojené stále rostoucí ekonomické nároky. Prostě – informační i ekonomická otevřenost zdravotnictví jako systému. Je to do značné míry vysvětlitelné i vysokou intelektovou kapacitou lidí ve zdravotnictví pracujících – lékařů a sester – a jejich úzkou vazbou na vysoké školy i medicínský výzkum.

Jinou stránkou věci je organizace zdravotnictví jako systému, totiž jeho řízení na všech úrovních managementu. Obecně panuje mínění, že jeho transformace od roku 1990 probíhající byla zvládnuta jenom zčásti, a že zejména na nejvyšší úrovni řízení, v koncepci a strategii, panuje stále nejasno. Podstatnou komplikací přitom je, že transformace zdravotnictví se děje v prostředí trvalého nedostatku zdrojů, kdy hrubý domácí produkt je navíc oslabován hospodářskou kriminalitou a rozkrádáním v bankovníctví, které dosahuje podstatného procenta všech státních příjmů.

Řízením osudu stal jsem se na delší dobu na našem zdravotnictví závislým. Jako pacient mám už řadu týdnů možnost sledovat a na vlastní (nejen) kůži pocítovat a prožívat jeho funkčnost a účinnost. Vlastně – jeho zdraví.

Od stavu naprosté tělesné bezmoci vnímám jsem to, co bývá emočně verbálním termínem označováno jako kvalita léčebné a ošetrovatelské péče. Jenomže tu pacient nevnímá jako něco emočně neutrálního. Pro něho je to hlavní komponenta života. Od péče o základní hygienu až po vlastní vysoce odbornou terapii.

A tak se cítím povinen vydat svědectví o tom, že naše zdravotnictví, z toho úhlu pohledu, který je vlastně nejdůležitější, totiž pohledu zdola, pohledu z lůžka nemocného, je zdravotnictví zdravé. Fakt, že sestra se dokáže vcítit do stavu nemocného a vyjít vstříc jeho potřebám až do drobných detailů, které jsou ovšem pro něho věcmi zásadními – je důležitější než fakt téměř každoroční výměny ministrů zdravotnictví.

A rozhodně si myslím, že o platech lékařů a sester by se diskutovalo jinak, kdyby ti, kterým jsme svěřili moc rozhodovat, alespoň jednou prožili určitou dobu ve stavu bezmoci na nemocničním lůžku.

Tady, úplně dole, kde se vlastní boj o lidské zdraví odehrává, se věci jeví jinak než při pohledu shora. Ale je to ten nejdůležitější úhel pohledu.

Prof. S. Komenda, DrSc., LF UP

MEZI NÁMI VZDĚLANCI

Jako koprolalie se vědecky označuje podle Trávníčková Slovníku jazyka českého „chorobná záliba ve sprostých a oplzlých slovech“, přesněji vzato ve vyjadřování prostoupeném výrazy týkajícími se vyměšování, neboť řecké slovo kopros znamená výkal. Specifickou formou takového vyjadřování jsou koprolalické

EPIGRAFY

(náписy), vyskytující se obvykle na místech zvláště příhodných, tj. na záchodech užívaných kolektivně mužskou částí populace (o dámských toaletách nemohu být v tom ohledu informován). Vedle epigrafiky koprolalické se v těchto sociálních zařízeních setkáváme s epigrafikou orientovanou hetero- i homosexuálně, taktéž se stručnými sděleními rozličného obsahu, nanejvýš však politického.

Vzato obecně náležejí uvedená sdělení mezi graffiti, tj. náписy a kresby nejčastěji vyškrabané ostrým nástrojem v omítce (dnes ovšem díky pokroku techniky ponejvíce „sprejované“ syntetickými barvami). Objevují se již v antických stavbách, gotických katedrálách, renesančních i barokních palácích neméně jako na novodobé architektuře, zejména pak ve společných ubytovacích zařízeních, jako jsou koleje, kasárny a věznice. Na ostěních, záklenících a parapetních deskách románských oken Přemyslovského paláce v Olomouci se návštěvníkům ukazují rytinky zhotovené bezpochyby ve druhé čtvrtině 13. století rukama žáků katedrální školy, která tu tehdy sídlila – hrací pole pro dodnes

známou hru mlýnek, obrázky koní, hus a kačen, písmena, část tzv. andělského pozdravení (Ave Maria) a jména Godeg, Vitus, Blasius a Blasco, jež umožnila doc. J. Bistrickému, CSc., z Katedry historie Filozofické fakulty UP tyto vytvořené datovat – jsou to jména olomouckých kanovníků působících na uvedené škole a uváděných koncem 40. let 13. století v listinných textech. Mladší vyryté iniciály jmen a letopočty můžeme shlédnout na pískovcovém portálu vstupu do sousedící kaple sv. Anny. Rovněž šlechtičtí studenti olomoucké univerzity ubytovaní ve zdejších Starém a Novém konviktu zůstali své iniciály a erby na pískovcových okeních rámech a parapetech (doufejme jen, že při probíhající přestavbě těchto objektů uvedené epigrafické památky nejenže nezmizí, leč stanou se předmětem náležité dokumentace).

Ale i místa tak důstojná, jako jsou vatikánské paláce, nebyla ušetřena hánlivých nástěnných výlevů. Záhy poté, kdy byl dokončen palác papeže Pia V. (1566–1572), původně dominikánského mnicha, asketického, zbožného a přísného inkvizitora, se na zdi zdejšího sociálního zařízení objevil nápis: „Papa Pius Quintus, ventres miseratus onustos, hocce cacatorium nobile fecit opus (Papež Pius Pátý, slitovný k obtíženým brichům, na tomto místě zbudoval vznešené dílo záchod).“

Pěknou sbírku novodobých epigrafů z vojenského latriny uvádí ve svém románu Tankový prapor Josef Škvorecký, přičemž romanopisec neopomíjí zaznamenat, že citované záchodové náписy, ba i rozměrnější slovesné výtoary (nezřídka veršova-

né) jsou provázány více či méně dovednými ilustracemi. Smíme-li věřit Haškoviým Osudům dobrého vojáka Švejka, vědecky se věnoval těmto naivním literárním a výtvarným projevům německý učenec Fr. S. Krause, jenž vše, co objevil na záchodcích berlínského Západního nádraží, reprodukoval ve spise Forschungen zur Entwicklungsgeschichte der geschlechtlichen Moral (Výzkumy k vývojovým dějinám pohlavní morálky); řečený spis bedlivě studuje auditor divizijního soudu v Királyhíde Ruller, nežli je nucen zabývat se infanteristou Švejkem a sapérem Vodičkou, způsobivšími rvačkou mezi českými a maďarskými vojáky.

Také návštěvník pánské toalety v prvním patře zadního traktu Filozofické fakulty se může potěšit koprolalickým epigrafem, pečlivě vyvedeným nesmytelným popisovačem červenou barvou na kachličkách ozdobených květinovým dekorem; předmětný apel zní následovně: „Bud' rád, že sedíš a raduj se z každého...“ Musím s lítostí konstatovat, že anonymní pisatel, jehož políbila „Musa cacata“, není dostatečně mocen české interpunkce, jelikož opomněl učinit čárku za vloženou větou vedlejší, což by se na filozofické fakultě stávat nemělo. Pokud jde o ideově tematickou náplň inkriminovaného sdělení, ta zůstává daleko za ideovou hloubkou skatologických (skatologie je nauka o výkalech) veršů uplatněných v kterémkoli českém literárním díle, na jehož název a autora si nejsem s to vzpomenout (cituji proto popaměti): „Chvilka pohovnění / v tichém osamění, / odrhnuv veškerou tíž / odejdi již!“

J. Fiala

Přečetli jsme za vás

Dopisy na rozloučenou

V minulém čísle Žurnálu UP jsme našim čtenářům představili detektivní román Abschiedsbrieft (Dopisy na rozloučenou), který napsalo osm studentů Katedry germanistiky FF UP pod vedením německého lektora S. Schäfera. Nyní přinášíme ukázkou z této detektivní parodie.

—red—

Do Olomouce přijíždí německý univerzitní profesor Robert Streit, odborník na detektivní literaturu, aby zde převzal mrtvolu svého dlouholetého přítele, zde hostujícího, též německého profesora Hermana Rosenbauma, který byl za nevysvětlených okolností zavražděn na katedře germanistiky úderem lahoi kroměřížského mešního vína do zátylku.

Sotva má Streit čas porozhlédnout se po Olomouci, po univerzitě, po katedře a jejích spolupracovnících – kteří jsou mu všichni podezřelí – dojde k druhé vraždě: doktorandka Eva Slavíková, Rosenbaumova asistentka sur place, jejíž „sexuální život je látkou ke spekulacím“, je nalezena oběšena na knihovním regále. Existuje ovšem dopis na rozloučenou, zdá se tedy, že to byla sebevražda...

Streit se rozhlédl po místnosti. Mrtvolu už samozřejmě dávno sundali. Kromě několika malých značek křídou na podlaze vypadala pracovna jako obvykle. Netušil, co komisař Pytlík, který se už zase bavil s Berkou, čeká od prohlídky místnosti, bylo mu ale jasné, že ho podezřívá. Byl zřejmě poslední, který viděl Evu živou. Kromě vraha samozřejmě – Robert nevěřil, že to byla sebevražda. Regál byl sice dost vysoký, aby se na něm člověk mohl oběsit, ale přece jen ne tak vysoký, aby si jistě zlomil vaz. Jednotlivé police byly kromě toho dostatečně podpěrou pro nohy. Když už chce někdo umřít, tak přece rychle. Taková sebevražda by byla pomalým skrcením, jehož průběh by se dal ovšem kdykoli přerušit, stačilo se opřít nohama o polici. Takovou masochistickou náklonnost ke smrti Eva jistě

neměla. Naopak. Když od něj včera odcházela, byla plná života. To snad pochopil i Pytlík. Streit se ohlédl. Pytlík byl už pryč.

„Je to všechno tak strašné, pane Streite,“ řekl Berka. „Komisař mě prosil, abych vám řekl, že za těchto okolností vám Rosenbaumovu mrtvolu ještě nemůže vydat.“

Streit zamýšleně pokýval hlavou. Bylo mu najednou jasné, že ani komisař nevylučuje možnost, že šlo o vraždu. A měla-li Eva něco společného s vraždou Hermanna Rosenbauma, byl i on podezřelý. Konečně – jaká osudová ironie – neměl alibi. Četl si. A pak to pozvání. Vše perfektně zinscenováno. Před Karin mohl předstírat, že nic netuší: „Proč asi Eva nepřišla? Snad se jí něco nestalo?“ To by se sice dalo vysvětlit, ale Pytlíkovi to muselo připadat podezřelé. A navíc si Pytlík mohl ušetřit nepříjemnosti se zadržováním Streita v zemi. Stačilo nevydat mu Hermannovu mrtvolu. Bez ní, to věděl, Streit z Olomouce neodjede.

„Říkal komisař také něco o Hermannových věcech nebo o téhle místnosti?“

„Ale ano. Hermannovy osobní věci budou ještě dnes převezeny na koleje a deponovány na vrátnici. Můžete si je tam vyzvednout. A tuhle místnost můžeme taky dál používat. Jenom se obávám, že k tomu nikdo nebude mít chuť. Napřed ta děsná vražda a teď zas sebevražda. Úplný sál smrti.“

V té chvíli vstoupil Heimann.

„Žádný strach, Aloisi, já se tu klidně zdržovat budu. Koneckonců tu máme práci.“

„Ach, Jochene. Pane Streite, dovolte, abych vám představil kolegu Heimanna.“

„Už jsme se seznámili,“ odpověděl Streit krátce.

„Aha, tak dobře. Chtěls se mnou mluvit, Jochene?“

„Nesu špatné zprávy. Sekretářka ti vzkazuje, že se ti žhaví dráty na telefonu. Rektor,

děkan, kancléř, tisk, studenti, kolegové, primátor, ministerstvo, zkrátka všichni.“

„Ach bože, ani nevím, co jim všem mám říct?“

„Jak to? Všechno je přece jasné. Sebevražda z lítosti nad vraždou profesora Rosenbauma. Aspoň prozatím, samozřejmě.“

„Samozřejmě. Tak já jdu. Omluvte mě, prosím, pane Streite.“

Streit nevěřil svým uším: „Odkud víte, že to byla sebevražda?“ obrátil se na Heimanna.

„To snad pozná i debil, ne? Když se někdo, kurva, oběsí, tak je to snad sebevražda, ne?“

Streit se zhluboka nadechl.

„Dobře mě poslouchajte, Heimanne,“ řekl Robert, na němž bylo znát, že se jen ztěžka ovládá, „jak se chováte ke svému okolí, je mi jedno, ale nejsem zvyklý, aby se mnou někdo mluvil takovým tónem.“

„Tak odpusťte vážený, nechtěl jsem se vás dotknout. Ale Eva zanechala dost jednoznačný dopis na rozloučenou.“

„Opravdu?“

„Aha, to jste nevěděli, co? No, to všechno vysvětluje. Jo, našel se dopis, ve kterém Eva sděluje, že zabila Rosenbauma fláskou. Ze

Dokončení na str. 10

Studentská rubrika

Slavisté z Jeny přijeli do Olomouce nejen na AFO

Přes technické potíže českých drah dorazila ve středu 3. 5. do Olomouce dvanáctičlenná skupina studentů bohemistiky z Univerzity F. Schillera v Jeně. Cesta byla dlouhá a úmorná, studenti unavení, dalo by se říci otrávení. Napadlo mě, že to nezačíná příliš dobře, a vši silou jsem se snažila upozornit na pamětihodnosti, kolem kterých jsme projížděli tramvají. První příjemné dojmy z města však opět přehlušil ubytovací proces na koleji. Situaci zachránila milá paní vrátná a pizza u Caesara.

Druhý den jsme začali Hrabalem. Snímek O. Sommerové se nám moc líbil, i když někteří studenti měli problémy s porozuměním. Poté jsme byli oficiálně přijati zástupcem Katedry bohemistiky FF UP doc. K. Hádkem, CSc., a PhDr. M. Hádkovou, Ph.D., nám řekla několik slov o studiu na UP. Po obědě jsme se v semináři *Čeština jako cizí jazyk* setkali i s jejími studenty. Zajímalo je, proč se němečtí studenti učí právě češtinu, a jedna z posluchaček je asi příjemně překvapila prostým konstatováním, že *čeština je moc krásná*.

Čtvrteční odpoledne bylo v našem programu vyhrazeno pro AFO. Beseda o Čapkově sbírce etnické hudby byla velmi zajímavá, někteří z nás se však nechali spíše zlákat krásnými olomouckými parky a příjemnými kavárnami. Večer jsme si poslechli skupinu Happy to meet, pak jsme se spolu s polskými bohemisty občerstvili v Jazz Tibet Clubu.

V pátek byla na pořadu velmi zajímavá přednáška PhDr. L. Machaly, specialisty na

nejnovější českou literaturu. Po obědě jsme se vystavili žáru slunečného dne a užili si dvouhodinovou prohlídku města. Když jsme „prošmejdlí“ centrum, vylezli jsme na vyhlídkovou věž kostela sv. Mořice. Odpočali jsme si ve stínu olomouckých parků a poté se někteří z nás zúčastnili slavnostního zakončení Akademie filmu Olomouc s projekcí Wendersova filmu *Buena Vista Social Club*.

V sobotu nás okouzila svými krásami Kroměříž a v neděli jsme se vydali zpět do Německa, aby se celá slavistika v Jeně dověděla, jak je Olomouc krásná. Na co němečtí studenti nejvíce vzpomínají? Na otázku, co se jim

nejvíce líbilo, uvedli mnozí socialistický orloj na radnici a krásné olomoucké parky. Všichni byli ohromeni také historickým centrem Olomouce a kroměřížskými zahradami. Na otázku, co zajímavého se o Olomouci dověděli, zmínili druhou nejstarší univerzitu v českých zemích a pro Olomouc historicky typický katolicismus a konzervativismus. Především si ale mnozí uvědomili, že v České republice existují i jiná města než Praha.

M. Štěpánová, lektorka češtiny
na Univerzitě F. Schillera v Jeně
a absolventka FF UP

V Divadle v kapli se bouřlivě tleskalo

Po premiéře 9. května 2000 se uskutečnily 10. a 16. května dvě reprízy inscenace hry bratří Čapků *Ze života hmyzu*, kterou nastudovali posluchači Filozofické a Přírodovědecké fakulty UP. Všechna představení byla bezvadně „vyprodána“ – v komorním prostředí divadélka Katedry teorie a dějin dramatických umění FF UP ve Wurmově ulici se pokaždé těsnily desítky studentů i pedagogů. Komenický by měl radost, škola hrou opět slavila úspěchy – sotva se můžete učít intenzivněji divadlo, nežli jeho vlastním předváděním! V tomto případě však nešlo o cíle studijní.

V režii B. Štarhové, posluchačky 3. ročníku oboru divadelní věda – bohemistika, vznikla typická studentská inscenace s nečekanými, ba objevnými kreacemi některých spolužáků, s invenčně upraveným závěrem a dokonce s připsanou postavou Múzy, provázená mladou spontaneitou i smyslem pro recesi. Nicméně varovně poselství hry zaznělo v plné síle. Možná právě proto, že mladí Čapkové psali své dílo frustrací tragédií první světové války, ale přitom jakoby předjali dnešní globalizovaný svět s krizí základních lidských hodnot, v němž se mnozí dnešní mladí rovněž necítí dobře.

A ještě jedno pojitko je příznačné pro vznik této inscenace. Většina aktérů pochází z východních Čech, teritoria, které je proslulé už od 19. století mimořádnou divadelní horlivostí. A víte, odkud pocházejí Čapkové? Karel se narodil v Malých Svatoňovicích u Trutnova a Josef dokonce v Hronově, v „hlavním městě“ českého ochotnického divadla...

-is-

msty, protože prý ji sexuálně obtěžoval. S těmi výčitkami svědomí ale nemohla žít dál, a tak...

„To myslíte vážně, Heimanne?“

„Jo, zní to divně, ale ten dopis fakt existuje.“

„Zní to trochu moc divně. Je ten dopis psaný rukou? Jak o něm vůbec víte? Mně se policie o žádném dopise nezminila?“

„Ne, dopis je napsaný na tomhle počítači,“ Heimann pokynul směrem za sebe, „ale Eva ho vlastnoručně podepsala. Aspoň to tak vypadá. Přesně to taky nevím, s poldama jsem ještě vůbec nemluvil. O dopise mi řekla jenom sekretářka.“

„To ona našla mrtvolu?“

„Ne, našla ji Romana.“

„Romana? Ta studentka s německým příjmením, která objevila už i Hermannovu mrtvolu?“

„Jo, Romana Wolfová. Průser, co? Úplně se vytočila a vrazila k sekretářce. Ta pak zavolala poldům.“

„To snad není možné,“ vyjelo ze Streita, „zavolala policii a hned se vrhla na dopis?“

„Jo, prej jo, ale jak ji znám, udělala to obráceně. Napřed si přečetla dopis a pak teprv zavolala poldy.“

To je blázinec, pomyslel si Streit, to není univerzita, to je blázinec.

„Tak vám děkuji za informace, Heimanne,“ řekl nakonec. „Nevadilo by vám, kdybyste mě teď nechal samotného?“

„Jasně, samozřejmě. Tak zatím.“

Streit už Heimannovi neodpověděl. Svalil se na židli před computerem a rovnal si myšlenky. V podstatě mohla Eva Hermannu zabít, to se nedalo úplně vyloučit. Jenže, kdo by pak zabíjel Evu? Policie samozřejmě podezřívá mě, pomyslel si Streit. Motiv: pomsta. Jiný

mstítel asi nepřipadá v úvahu. Jiná možnost by byla, že Eva znala Hermannova vraha a vydírala ho. Pak by byl Hermannův vrah také její vrah. Ano, vydírání, to už by se k Evě hodilo lépe. Vše samozřejmě jen pod podmínkou, že Eva skutečně nespáchala sebevraždu. Tomu ale Streit nevěřil čím dál víc. To znamená, že dopis na rozloučenou musí být podvrh. A to pak taky znamená, že Eva Hermannu nějak zneužívala. Ale jak? Včera sice v rozhovoru s Karin sám naznačil několik možností, ale nebyl o nich nijak přesvědčen. „Ne,“ říkal si, „sežeň mi job a já se s tebou za to vyspím, to na Hermannu nevypadá.“ Řešení se musí nějak vztahovat k jeho práci.

Streit vyvolil z vnitřní kapsy saka Pavlovu disketu a zapnul computer. Vytiskne napřed všechny soubory a pak si sedne někde na kafe. Kromě toho začínal mít hlad. Chvilí trvalo, než tiskárna vyplivla všechny texty. Většinou to byly krátké pasáže od jemu neznámých autorů, které Eva pro Hermannu opisovala. Vedle údaje o pramenu tam vždycky stálo „opis Eva Slavíková“. Z několika textů Streit zatím nebyl moudrý, nevěděl, kam je zařadit. Musí si je prohlédnout později, v klidu. Několik souborů sestávalo jen z divoké směsice nečitelných znaků. Případ pro Pavla, pomyslel si...

Bude vrah odhalen? Budou nečitelné soubory vodítkem, anebo jen falešnou stopou jako mnoho předchozích? Byl vrah zahradník nebo univerzitní profesor? Dočtete se v románu Paolo Nemece „Abschiedsbriege / Dopisy na rozloučenou“, který stojí za to, aby se člověk kvůli němu naučil německy.

Přeložili L. Růžička a I. Fialová
Ilustrace M. Beránková

... a příští týdny...

14. ČERVEN

Aula FF UP, Křížkovského 10, 12.30 hod.: Udělení ceny F. Palackého na slavnostním zasedání vědeckých rad UP a fakult.

Olomouc-Hynkov, start 10.30 hod.: Akademické mistrovství ve vodním slalomu. Pořádá FTK UP.

16. ČERVEN

Posluchárna Šimkova sálu II. stomatologické kliniky LF UP: Olomoucký den. Pracovní schůze. Pořádají Česká stomatologická společnost ČLS J. E. Purkyně, I. a II. stomatologická klinika LF UP.

22. ČERVEN

Muzeum umění, Denisova 47, Olomouc, 18.30 hod.: Vernisáž výstavy Agostino Ciampelli – kresby.

23. – 25. ČERVEN

Sportovní hala UP: Knápkův memoriál. Sportovní soutěže pro sportovce na vozíku. Pořádá FTK UP.